

The logo for GTPC (Gwasanaeth Tribiwnlys Prisio yng Nghymru) is displayed in white, bold, sans-serif capital letters within a dark blue rectangular box. The background of the entire page is a light blue gradient with a faint, semi-transparent image of a residential street featuring a row of terraced houses and parked cars.

GTPC

Gwasanaeth y Tribiwnlys Prisio yng Nghymru

APELIADAU ATEBOLRWYDD TRETH Y CYNGOR

**Arweiniad i'n
HYSBYSIAD O WRANDAWIAD**

BETH YW HYSBYSIAD O WRANDAWIAD?

Mae'r hysbysiad o wrandawriad yn eich hysbysu pa bryd ac yn lle bydd y Tribiwnlys Priso (TP) yn ystyried eich apêl.

Os nad ydych yn gallu mynychu'r gwrandawriad ar y dyddiad drefnwyd ac mae gennych rheswm da dros beidio â mynychu, dylech gysylltu ar TP a gofyn am ddyddiad arall. Pan fo gohiriad yn digwydd, gall fod yn gryn amser cyn y gallwn roi dyddiad newydd i chi.

Os yw unrhyw fanylion a gynhwysir yn yr hysbysiad yn anghywir cysylltwch â Swyddfa'r Tribiwnlys ar unwaith.

BETH DDYLNW EI WNEUD NESAF?

Mae'r Tribiwnlys yn disgwyl i chi drafod eich apêl gyda'r Cyngor/Awdurdod Bilio (AB) er mwyn ceisio ei gytuno cyn dyddiad y gwrandawriad. Rhowch wybod i'r TP gynted â phosib os ydych yn cytuno eich apêl. Gellir tynnu eich apêl yn ôl, yn ysgrifenedig, ar unrhyw adeg cyn y gwrandawriad.

PWYSIG: Os nad ydych wedi cytuno ar eich apêl erbyn 10 diwrnod cyn y dyddiad gwrandawriad a hysbyswyd, llenwch y ffurflen rhadbost amgaeedig a'i dychwelyd ar unwaith i Swyddfa'r Tribiwnlys.

SUT MAE PARATOI FY ACHOS AR GYFER Y GWRANDAWRIAD TRIBIWNLYS?

Os ydych yn dymuno mynychu'r gwrandawriad tribiwnlys, mae angen paratoi eich achos cyn y gwrandawriad. Ceisiwch baratoi gymaint â phosib o dystiolaeth i gefnogi eich achos.

Bydd angen i gynrychiolydd yr Awdurdod Bilio (AB) egluro i'r Tribiwnlys y rhesymau dros ei benderfyniad. Bydd y Tribiwnlys yn gofyn i chi am dystiolaeth i gefnogi eich achos.

Bydd y Tribiwnlys yn disgwyl fod y partïon wedi dadlennu unrhyw wybodaeth fydd yn cael ei chyflwyno yn y gwrandawriad.

Caniateir i chi:

- roi tystiolaeth ar lafar ac yn ysgrifenedig;
- gyflwyno unrhyw beth rydych yn credu all gynorthwyo eich apêl; a
- dod â rhywun gyda chi, i siarad ar eich rhan neu i ymddangos fel tyst.

OES ANGEN I MI FYNYCHU'R GWRANDAWRIAD?

Mae o fantais os ydych yn gallu mynychu'r gwrandawriad, er mwyn gallu egluro neu ofyn cwestiynau, os oes angen. Fodd bynnag fe ellir delio â'ch apêl yn y ffyrdd canlynol.

Cynrychiolaethau Ysgrifenedig (mewn cysyniad â'r Rheoliadau)

Gall y Tribiwnlys ddelio a'ch apêl yn y modd hyn, ond dim ond **os yw'r holl bartïon yn cytuno i ddefnyddio'r dull yma.**

Dim ond y dystiolaeth ysgrifenedig a gyflwynir gan yr holl bartïon y gellir ei hystyried pan fo apêl yn cael ei benderfynu drwy gynrychiolaeth ysgrifenedig. Nid yw'r partïon yn bresennol mewn gwrandawiadau o'r fath.

Os ydi pawb yn cytuno, yn ysgrifenedig, byddwch yn cael eich hysbysu am y drefn.

Gall y Tribiwnlys ofyn i'r partïon am fwy o dystiolaeth. Gall hefyd benderfynu mai'r unig ffordd o ddelio â'r achos ydi drwy wrandawriad ffurfiol.

Cyflwyniad Ysgrifenedig

Os nad ydych yn gallu mynychu'r gwrandawriad, ac eisiau i'ch achos gael ei glywed **yn eich absenoldeb**, a'r partion heb gytuno i'r dull cynrychiolaeth ysgrifenedig ffurfiol, **mae'n rhaid** i chi ysgrifennu a rhoi manylion unrhyw bwyntiau y dymunwch iddynt gael eu hystyried. Bydd y partion eraill yn dal i fynychu'r gwrandawriad.

PWY FYDD YN BRENNOL YN Y GWRANDAWRIAD?

Aelodau'r Tribiwnlys Prisio

Fel rheol bydd tri aelod yn gwrandao ar eich apêl, ond fe all dau aelod wrando apêl, os ydi pawb yn cytuno. Bydd un o'r aelodau'n cadeirio'r cyfarfod. Mae aelodau'r Tribiwnlys yn bobl leol sy'n wirfoddolwyr. Er nad ydynt efallai'n gymwys yn broffesiynol, maent yn derbyn hyfforddiant ac yn brofiadol mewn gwrandao apeliadau. Mae aelodau'r Tribiwnlys yn annibynnol oddi wrth y SR, sy'n rhoi bandiau ar eiddo, a hefyd y Cyngor/Awdurdod Bilio (AB) sy'n gyrru biliau Treth y Cyngor.

Y Clerc

Mae'r Clerc yn gweithredu fel cynghorwr, ar bwyntiau o gyfraith a threfn. Mae'r Clerc yn weithiwr cyflogedig y Tribiwnlys, ac nid yw'n cymryd unrhyw ran yn y penderfyniad. Er hynny, mae'r clerch yn gyfrifol am ysgrifennu'r penderfyniad.

Cynrychiolydd yr Awdurdod Bilio

Byddwch fwy na thebyg wedi cyfarfod aelod o staff yr Awdurdod Bilio yn barod, i drafod eich apêl.

Chi

Gallwch fynychu'r gwrandawriad tribiwnlys neu ddewis cynrychiolydd, er enghraifft, ffrind neu gynghorwr proffesiynol i weithredu ar eich rhan. **(Dylai unrhyw un sy'n mynychu ar eich rhan gael awdurdod ysgrifenedig i wneud hynny).** Gallwch hefyd ddod â rhywun fel tyst.

Y Cyhoedd

Mae gwrandawriad Tribiwnlys yn agored i'r cyhoedd. Fel rheol, yr unig bobl eraill sy'n mynychu gwrandawriad ydi'r bobl sy'n disgwyl i'w hachosion gael eu clywed.

Gallwch ofyn i'r apêl gael ei glywed yn breifat, ond mae'n rhaid dangos rheswm da dros wneud hyn.

BETH SY'N DIGWYDD YN Y GWRANDAWRIAD TRIBIWNLYS?

Mae'r gwrandawriad yn weddol anffurfiol, ac rydym yn ceisio gwneud i bawb deimlo'n gartrefol. Er hynny, bydd y Tribiwnlys yn dilyn trefn, er mwyn sicrhau fod y partion yn gallu cyflwyno eu hachosion. Bydd y Tribiwnlys yn penderfynu pwy fydd yn dechrau.

Yn ystod y gwrandawriad:

- Bydd yr holl bartion yn cyflwyno eu hachosion;
- Pan fo'r Tribiwnlys yn gofyn i chi gyflwyno eich tystiolaeth, gallwch alw unrhyw dystion i gefnogi eich achos;
- Gallwch ofyn cwestiynau i gynrychiolydd yr AB;
- Bydd cynrychiolydd yr AB yn gallu gofyn cwestiynau i chi; a
- Gall y Tribiwnlys ofyn cwestiynau i chi a'r partion eraill.

Gall yr aelodau ofyn i'r ddwy ochr grynhoi eu hachosion, cyn ymddeol i wneud penderfyniad.

Os nad ydych yn mynychu'r gwrandawriad neu yn cael eich cynrychioli yn y gwrandawriad, fe all y Tribiwnlys ddiystyru eich apêl.

A FYDD Y PENDERFYNIAD YN CAEL EI WNEUD YN HYSBYS I MI AR Y DIWRNOD?

Mae'r Tribiwnlys yn gallu rhoi ei benderfyniad ar lafar, ar ddiwedd y gwrandawriad. Er hynny, mae'r rhan fwyaf o dribiwnlysoedd yn gyrru eu penderfyniadau drwy'r post. Mae'n rhaid i ni, yn ôl y gyfraith, roi copi ysgrifenedig o'r rhesymau dros y penderfyniad i chi. Bydd y Tribiwnlys yn rhoi gwybod i chi pa bryd y byddwch yn derbyn y penderfyniad ysgrifenedig.

GALL Y TRIBIWNLYS DDYFARNU COSTAU?

Na. Mae'r gwasanaeth yn ddi-dâl. Dim ond costau eich hunain sy'n rhaid i chi eu talu (a chostau unrhyw un sy'n eich cynrychioli) wrth baratoi eich achos a mynychu'r gwrandawriad.

Efallai y gall gyfreithiwr roi ychydig o gyngor i chi o dan y 'Cynllun Cymorth Cyfreithiol' gan y Comisiwn Gwasanaethau Cyfreithiol.

BETH OS OES GENNYF ANGHENION YCHWANEGOL?

Os oes gennych unrhyw anghenion arbennig ychwanegol, er enghraifft mewn perthynas â'ch golwg, clyw neu symudedd, rhowch wybod i swyddfa'r tribiwnlys cyn dyddiad y gwrandawriad os gwelwch yn dda – byddwn yn gwneud ein gorau i helpu. Gellir gwneud hyn ar y ffurflen ymateb y cyfeiriwyd ati ar dudalen gyntaf y daflen hon.

Gallwn wneud trefniadau ar gyfer cyfieithu, ar gais, os nad yw wedi cael ei nodi ar eich apêl yn barod. Gallwn hefyd ddarparu rhywun i gyfathrebu â chi mewn iaith arwyddion (arwyddwr).

Rydym yn ymroddedig i drin pob un yn deg. Ni fydd unrhyw un sy'n gwneud apêl yn cael eu trin yn llai ffafriol oherwydd eu hil, lliw, cenedligrwydd, oed, crefydd, tras ethnig, rhyw, rhywioldeb, statws priodasol neu anabledd.

YDI'N BOSIB CWYNO YNGLŶN Â'R GWASANAETH A DDARPARWYD?

Os oes gennych gŵyn ynglŷn â'r modd y cafodd eich achos ei drin gan weinyddiaeth y TP, yna:

- Yn gyntaf, dylech ysgrifennu at Glerc y Tribiwnlys, yn y cyfeiriad ddangosir yn ein hysbysiadau.
Byddwch yn cael eich hysbysu o drefn cwyno llawn y Tribiwnlys yn ymateb y Clerc.
- Os nad ydych yn fodlon gyda'r ymateb, gallwch ysgrifennu at Lywydd y Tribiwnlys, gan gyfeirio'ch llythyr at Swyddfa'r Tribiwnlys.

Gallwch ddefnyddio'r broses yma o gwyno yn erbyn y modd cafodd eich apêl ei ymdrin yn weinyddol gan y Tribiwnlys, yn unig. Ni allwch apelio yn erbyn penderfyniad drwy'r modd hyn. Mae apêl pellach yn erbyn y penderfyniad i'r Llysoedd Uwch.

Mae hysbysiadau yng Nghymru yn cael eu darparu unai yn Gymraeg a/neu Saesneg, yn ddibynnol ar yr iaith ddefnyddiwyd yn y cynigiad gwreiddiol.

Mae'r daflen hon yn un o gyfres o daflenni sy'n rhoi gwybodaeth ynglŷn â'r gwasanaethau rydym yn eu cynnig. Mae ein taflenni eraill yn cynnwys:

- cyngor cyffredinnol ynglŷn ag apelio i'r Tribiwnlys;
- arweiniad i'n hysbysiad o gydnabyddiaeth; ac
- arweiniad i'n hysbysiad o benderfnyiad.

Rydym hefyd yn cynnig arweinlyfrau ynglŷn â delio gydag Phrasiad Treth y Cyngor ac apelïadau Rhestr Brisio Annomestig. Os ydych yn dymuno derbyn unrhyw un o'r arweinlyfrau hyn, cysylltwch â Swyddfa'r Tribiwnlys yn y cyfeiriad a ddangosir ar ein hysbysiad o wrandawriad.

Ein Cofnodion

Mae gan unrhyw un yr hawl i ymweld â swyddfeydd y TP i edrych ar gopïau o'r agendâu a phenderfyniadau wnaed gan y Tribiwnlys yn y chwe blynedd diwethaf. Agendâu yw rhestrau o apelïadau sydd wedi derbyn dyddiad gwrandawriad.

Gallwch ganfod mwy o wybodaeth ynglŷn â'r Tribiwnlysoedd Priso ynghyd â chopïau o'r holl arweinlyfrau ar y wefan ganlynol sef:

www.valuation-tribunals.gov.uk [GTP Lloegr]

Mae gwefan dwyieithog yn cael ei datblygu yng Nghymru ar hyn o bryd (mae pob TP yn gweithredu yn debyg yn ei hanfod, ond mae yna ychydig o wahaniaethau rhwng Cymru a Lloegr o safbwynt deddfwriaeth).

www.valuation-tribunals-wales.gov.uk [GTP Cymru]

Y prif ddeddfwriaeth sy'n rheoli gweinyddiaeth Treth y Cyngor yw **Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992** ynghyd â'r rheoliadau ategol – yn arbennig;

i) Rheoliadau Tribiwnlys Prisio (Cymru) 1995 Offeryn Statudol 3056 (diwygiedig)

Amlinellir cydsynaid GTPC i Ryddid Gwybodaeth, Gwarchod Data a Deddfwriaeth Gwybodaeth Amgylcheddol mewn datganiad polisi a fydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan GTPC: copïau ar gael drwy swddfeydd TP.

Dylech nodi nad yw'r daflen hon yn cynnwys pob agwedd o apeliadau Treth y Cyngor. Nid yw'r wybodaeth mae'n ei chynnwys yn rhwymo unrhyw Dribiwnlys Prisio, nac yn effeithio ar ddefnydd y rheolau neu ddeddfau perthnasol. Bydd Clerc y Tribiwnlys yn ymateb i unrhyw gais rhesymol am gyngor ynglŷn â'r drefn cyn dechrau'r gwrandawriad.